ХУЛОСАИ

комиссияи экспертии Шурои диссертатсионии 6D.КОА-030-и назди Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдураҳмони Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон оид ба диссертатсияи Одиназода Қурбонали Наҷмудин дар мавзуи «Хусусиятҳои мутобиқшавии психологӣ-педагогии хонандагони мушкилоти шунавоидошта ба муҳити махсуси таҳсилотӣ» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 5.3.6. Педагогикаи махсус

Мубрамияти мавзуи таҳқиқот дар он аст, ки он ба масъалаи хусусиятҳои мутобиқшавии психологӣ-педагогии хонандагони мушкилоти шунавоидошта ба муҳити махсуси таҳсилотӣ бахшида шудаст. Мутобиқшавӣ ба хусусиятҳои психологии хонандагони мушкилоти шунавоидошта нақши муҳим дорад, ки дар он хонандагон муносибати байни одамон, меъёрҳои рафтори ҷомеаро дарк мекунанд. Ин мавқеъ ба онҳо имкон медиҳад, ки маълумоти зарурӣ ва муносиброро гиранд ва дар натиҷа, барои ҷомеа ҳатмӣ бошанд, эҳсоси қаноатмандиро баробар ба хонандагони солим эҳсос кунанд ва ҷойгоҳи худро дар зиндагӣ пайдо намоянд.

Қайд мегардад, ки мутобиқшавии самараноки иҷтимоии хонандагони мушкилоти шунавоидошта тавассути татбиқи равиши гуногуни барномавӣ, ки ба принсипҳои илмӣ ва хусусияти методологии раванд, инчунин ҳузури муаллимон асос ёфтааст, ба даст оварда мешавад. Барномаи таҳиягардида барои омода кардани хонандагони мушкилоти шунавоидошта, барои корҳои мутобиқшавии иҷтимоӣ бо истифода аз забони имову ишора тарҳрезӣ шудааст, ки дар беҳтар кардани маҳорати онҳо дар усулҳои барқарорсозӣ ва ислоҳӣ кумак менамояд.

Диссертатсия тибқи талаботи Низомнома дар бораи Шурои диссертатсионӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, № 267 тасдиқ шудааст, ба анҷом дода шудааст.

Диссертатсия дар кафедраи педагогикаи махсус ва таҳсилоти фарогири Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ иҷро шуда, бо қарори ҷаласаи васеи кафедраи мазкур муҳокима ва ба ҳимоя пешниҳод шудааст (Суратҷаласа аз 01.04.2026, №9).

Дар хулосаи кафедраи педагогикаи махсус ва таҳсилоти фарогири Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ ба диссертатсия баҳои воқеӣ ва мусбат дода шудааст.

2. Диссертатсия ҷавобгӯи талаботи бандҳои 31, 33 ва 60 Тартиби додани унвонҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021 №267 тасдиқ шудааст, мебошад.

Аҳамияти илмии мавзуи таҳқиқот дар он ифода меёбад, ки масъалаи хусусиятҳои мутобиқшавии психологӣ-педагогии хонандагони мушкилоти шунавоидошта ба муҳити махсуси таҳсилотӣ ошкор ва аниқ гардида, аҳамияти он дар муҳити муассисаҳои таълимӣ нишон дода шудааст. Усулҳои таҳқиқу омӯзиши хусусиятҳои мутобиқшавии

психологӣ-педагогии хонандагони мушкилоти шунавоидошта дар шароити муосир оварда шудааст, ки истифодаи онҳо имконият медиҳанд, ки системаи самарабахши дастгирии психологию педагогии онҳо ва ҳамгироии бомуваффақият ба ҷомеа фароҳам оварда шавад.

Мавзуъ ва муҳтавои диссертатсияи Одиназода Қурбонали Наҷмудин дар мавзуи «Хусусиятҳои мутобиқшавии психологӣ-педагогии хонандагони мушкилоти шунавоидошта ба муҳити махсуси таҳсилотӣ» барои дарёфти дарачаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 5.3.6. Педагогикаи махсус, аз он чумла, ба банди 1.1. омӯзишу таҳқиқи масъалаҳои тарбия, таҳсилот ва таълими кӯдакони дорои нуқсонҳои шунавоӣ (кар, сустшунавоӣ, деркаршуда), қонуниятҳои таълим ва тарбияи кару гунгҳо; 1.2. мавзуъ, вазифа ва соҳаҳои сурдопедагогика; 1.3.усулҳои асосии омӯзиши нӯксонҳои шунавоӣ ва 1.4. таснифи педагогии кӯдакони дорои нуқсони шунавоӣ; хусусиятҳои инкишофи рӯҳии кӯдакони дорои нуқсонҳои шунавоӣ мувофиқ мебошад.

3. Натиҷаҳои таҳқиқот, хулосаҳо ва тавсияҳои пешниҳодшуда бо омӯзиши ҳамаҷонибаи масъалаи мавриди таҳлил, татбиқи пайгиронаи асосҳои назариявӣ-методологии таҳқиқот, инчунин истифодаи маҷмӯи усулҳое, ки ба ҳадаф, вазифаҳо ва фарзияи таҳқиқот мутобиқат доранд, асоснок карда шӯдаанд. Эътимоднокии натиҷаҳо бо роҳи санчиши таҷрибавӣ-озмоишӣ, татбиқи онҳо дар амалияи як қатор муассисаҳои таълимӣ ва таҳлили натиҷаҳои бадастомада таъмин гардидааст.

Такя ба пойгоҳи кофии сарчашмаҳои илмӣ имкон медиҳад, ки хулосаҳои баровардашуда ҳамчун асоснок, боэътимод ва дорои арзиши назариявию амалӣ арзёбӣ шаванд.

Шумораи интишороти довталаб дар 28 мақолаи илмӣ, аз он ҷумла 3 мақола дар маҷаллаҳои аз ҷониби Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Комиссияи олии аттестатсионии Вазорати маорифи Федератсияи Россия эътирофшуда, 23 мақола дар маводи конференсияҳои илмию амалии байналмилалӣ ва ҷумҳуриявӣ рӯи чоп дидаанд.

Маводи нашршуда дар нашрияҳои тавсияшуда ба банди 35 Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021 №267 тасдиқ шудааст, мувофиқ аст.

4. Маводи диссертатсия бо истифода аз ишораҳои мувофиқ ба муаллифони онҳо ва ба сарчашмаҳои иқтибосшуда корбаст шудаанд, ки ба талаботи Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ мувофиқат мекунанд.

Диссертатсия ба талаботи банди 53 Низомнома дар бораи Шурои диссертатсионӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 тасдиқ шудааст, мувофиқ аст. Он аз тарафи муаллиф мустакилона навишта шуда, натиҷаҳои нави илмӣ, нуктаҳои барои ҳимоя пешниходшударо дарбар мегирад ва аз саҳми шахсии муаллифи диссертатсия дар илм шаҳодат медиҳад.

5. Дараҷаи эътимоднокӣ ва асоснокии натиҷаҳои таҳқикот бо асоснокии мукаррароти ибтидоии назариявӣ, таҳлил ва таркиби

равишҳои фалсафӣ ва психологию педагогӣ дар асосноккунии ақидаҳои пешбаранда, истифодаи усули мувофиқ ба мақсад, вазифаҳо, маҷмуи усули сифатӣ ва миқдории таҳлил, фарзия таъмин карда шудааст.

6. Талаботи Низомнома дар бораи шурои диссертатсиониро ба роҳбарӣ гирифта, комиссияи экспертии диссертатсияи Одиназода Қурбонали Наҷмудинро тавсия мекунад, ки:

а) диссертатсияи Одиназода Қурбонали Наҷмудин дар мавзуи «Хусусиятҳои мутобиқшавии психологӣ-педагогии хонандагони мушкилоти шунавоидошта ба муҳити махсуси таҳсилотӣ» барои ҳимоя дар Шурои диссертатсионӣ иҷозат дода шавад;

б) ба сифати муассисаи пешбар: **МДТ “Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров”** таъин карда шавад.

в) ба ҳайси муқарризони расмӣ: **Каримова Ирина Холовна** - доктори илмҳои педагогӣ, профессор, ноиби Президенти Академияи таҳсилоти Тоҷикистон ва **Мехридинзода Толиб Мехриддин** - номзади илмҳои педагогӣ, ҷонишини декан оид ба таълими факултети физика, математика ва информатикаи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдулоҳи Рӯдакӣ таъин карда шаванд.

г) барои муайян кардани вақти ҳимоя, нашр ва ҷойгир кардани эълони ҳимоя, матни диссертатсия ва автореферат дар сомонаҳои Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдураҳмони Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон, нашр ва паҳнкунии автореферат ва паҳлуҳои дигари арзёбии диссертатсия тавсия дода мешавад.

Комиссияи экспертӣ диссертатсияи Одиназода Қурбонали Наҷмудин дар мавзуи «Хусусиятҳои мутобиқшавии психологӣ-педагогии хонандагони мушкилоти шунавоидошта ба муҳити махсуси таҳсилотӣ» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 5.3.6. Педагогикаи махсус таҳлилу баррасӣ намуда,

ҚАРОР КАРД:

1. Диссертатсияи Одиназода Қурбонали Наҷмудин дар мавзуи «Хусусиятҳои мутобиқшавии психологӣ-педагогии хонандагони мушкилоти шунавоидошта ба муҳити махсуси таҳсилотӣ» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 5.3.6. Педагогикаи махсус ба ҳимоя иҷозат дода шавад.

2. Комиссияи экспертӣ муҳаққиқони зеринро, ки корҳои илмӣ-таҳқиқотиашон ба ихтисоси 5.3.6. Педагогикаи махсус мутобиқат мекунанд, ба ҳайси **муқарризони расмӣ** пешниҳод менамояд:

- **Каримова Ирина Холовна** - доктори илмҳои педагогӣ, профессор, ноиби Президенти Академияи таҳсилоти Тоҷикистон
- **Меҳридинзода Толиб Меҳриддин** - номзади илмҳои педагогӣ, ҷонишини декан оид ба таълими факултети физика, математика ва информатикаи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдулоҳи Рӯдакӣ

Ба сифати муассисаи пешбар **МДТ “Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров”** таъин карда шавад.

3. Барои ҷойгир намудани эълон оид ба ҳимояи диссертатсия дар сомонаҳои Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдураҳмони Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон ва Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон розигӣ дода шавад.

4. Барои чопи автореферат бо ҳуқуқи дастнавис (100 адад) ва ирсол гардидани он ба суроғаҳои таъйиншуда иҷозат дода шавад.

Раиси комиссияи экспертӣ:
доктори илмҳои педагогӣ, профессор Негматов С.Э.

Аъзоёни комиссияи экспертӣ:
номзади илмҳои педагогӣ Махкамов Д.
номзади илмҳои педагогӣ Ҳакимова Ҷ.С.

17.09.2026

Имзои Негматов С.Э., Махкамов Д., Ҳакимова Ҷ.С.-ро тасдиқ мекунам.

Мудири шуъбаи кадрҳо ва коргузории
Пажӯҳишгоҳи рушди маориф
ба номи Абдураҳмони Ҷомии
Академияи таҳсилоти Тоҷикистон Ҳакимова Х.С.